

Z A K O N
O FINANSIRANJU POLITIČKIH SUBJEKATA I IZBORNIH KAMPANJA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se način sticanja i obezbjeđivanja finansijskih sredstava za redovan rad i izbornu kampanju političkih subjekata, nadzor i revizija finansiranja i finansijskog poslovanja političkih subjekata u cilju ostvarivanja zakonitosti i javnosti njihovog poslovanja.

Politički subjekt i izborna kampanja

Član 2

Politički subjekti, u smislu ovog zakona, su: političke partije, koalicije, grupe birača i kandidati za izbor Predsjednika Crne Gore.

Izborna kampanja, u smislu ovog zakona, predstavlja skup aktivnosti političkog subjekta od dana raspisivanja izbora do dana proglašenja konačnih rezultata izbora.

Izvori finansiranja

Član 3

Politički subjekti sredstva za redovan rad i izbornu kampanju mogu sticati iz javnih i privatnih izvora, u skladu sa ovim zakonom.

Kontrola finansiranja

Član 4

Kontrolu finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja vrši Agencija za sprječavanje korupcije (u daljem tekstu: Agencija) osnovana u skladu sa posebnim zakonom.

Javni izvori

Član 5

Javni izvori, u smislu ovog zakona, su sredstva koja se izdvajaju iz budžeta Crne Gore i budžeta lokalne samouprave (u daljem tekstu: budžetska sredstva).

Privatni izvori

Član 6

Privatni izvori, u smislu ovog zakona, su: članarine, prilozi, prihodi od djelovanja političkih partija, prihodi od imovine, legati i zaduživanje kod banaka i drugih finansijskih institucija u Crnoj Gori.

Članarina je novčani iznos koji član političke partije redovno plaća, na način i pod uslovima utvrđenim statutom ili drugim aktom političke partije, a koji na godišnjem nivou ne može preći iznos od 10% njegovih ukupnih primanja.

Prilozi su:

- uplate koje fizička i pravna lica, privredna društva i preduzetnici dobrovoljno daju političkom subjektu;

- pružanje usluge ili proizvodi dati političkom subjektu bez naknade ili pod uslovima kojima se taj politički subjekt stavlja u povlašćeni položaj u odnosu na druge potrošače, krediti, zajmovi i ostale usluge banaka i drugih finansijskih institucija i organizacija dati pod uslovima koji odstupaju od tržišnih, kao i otpis dijela dugova (u daljem tekstu: nenovčani prilog).

Organ upravljanja pravnog lica, odnosno privrednog društva iz stava 3 ovog člana dužan je da o prilogu donese odluku i dostavi je primaocu priloga.

Dobrovoljni rad volontera za potrebe političkog subjekta, koji ne zahtijeva posebne kvalifikacije, ne smatra se uslugama iz stava 3 ovog člana.

Nenovčani prilozi se obračunavaju prema tržišnoj vrijednosti i prijavljuju kao prihod.

Način obračunavanja i izvještavanja o nenovčanim prilogima utvrđuje se pravilima Agencije.

Prihod od djelovanja je prihod koji politički subjekt ostvari od izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala i organizovanja manifestacija.

Prihod od imovine čine prihodi koje politički subjekt ostvaruje od prodaje i davanja u zakup imovine u svojini političkog subjekta ili prihodi po osnovu svojinskog udjela u drugim pravnim licima, odnosno privrednim društvima.

Legat je poklon koji se sastoji od novca ili pokretnih dobara umjetničke, kulturne ili istorijske vrijednosti ili nepokretnosti koji se političkom subjektu stavlja na raspolaganje i korišćenje.

Zaduživanje kod banaka i drugih finansijskih institucija u Crnoj Gori su krediti, zajmovi i ostale usluge banaka i drugih finansijskih institucija, u skladu sa zakonom.

Korišćenje budžetskih sredstava

Član 7

Budžetska sredstva mogu se koristiti za finansiranje:

- 1) redovnog rada političkih subjekata;
- 2) troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika i izbor Predsjednika Crne Gore.

Budžetska sredstva iz stava 1 tačka 1 ovog člana obuhvataju i finansiranje zaposlenih u poslaničkim, odnosno odborničkim klubovima i obezbjeđenje poslovnih prostorija za potrebe političkih subjekata.

Pravo na budžetska sredstva

Član 8

Pravo na budžetska sredstva iz člana 7 stav 1 tačka 1 ovog zakona ima politički subjekat koji učestvuje na izborima i osvoji najmanje jedan poslanički, odnosno odbornički mandat.

Pravo na budžetska sredstva iz člana 7 stav 1 tačka 2 ovog zakona ima podnosilac potvrđene i proglašene izborne liste, odnosno kandidature za izbor Predsjednika Crne Gore

Korišćenje sredstava iz privatnih izvora

Član 9

Za finansiranje redovnog rada i troškova izborne kampanje politički subjekat može koristiti sredstva iz privatnih izvora, u skladu sa ovim zakonom.

II. FINANSIRANJE RADA POLITIČKIH SUBJEKATA

Raspodjela budžetskih sredstava

Član 10

Budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u Skupštini Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština) iznose 0,4% planiranih budžetskih sredstava, umanjenih za sredstva kapitalnog budžeta i budžeta državnih fondova (tekući budžet), za godinu za koju se budžet donosi.

Budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u skupštini opštine, Glavnog grada i Prijestonice (u daljem tekstu: skupština opštine) iznose 0,8% planiranih budžetskih

sredstava, umanjenih za sredstva kapitalnog budžeta (tekući budžet), za godinu za koju se budžet opštine, Glavnog grada i Prijestonice (u daljem tekstu: opština) donosi.

Izuzetno, za opštine čiji je budžet manji od pet miliona eura, budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u skupštini opštine iznose od 0,8% do 2,4% planiranih budžetskih sredstava, umanjenih za sredstva kapitalnog budžeta (tekući budžet), za godinu za koju se budžet opštine donosi.

Sredstva iz st. 1, 2 i 3 ovog člana u visini od 20% raspodjeljuju se u jednakim iznosima političkim subjektima u Skupštini, odnosno skupštinama opština, a ostalih 80% sredstava, srazmjerno ukupnom broju poslaničkih, odnosno odborničkih mandata koja imaju u trenutku raspodjele.

Sredstva iz stava 4 ovog člana koja dobije politički subjekat koji je na izborima nastupao kao koalicija, odnosno grupa birača, raspodjeljuju se u skladu sa sporazumom, odnosno aktom o obrazovanju tih političkih subjekata.

Ukoliko poslanik ili poslanici, odbornik ili odbornici nakon konstituisanja skupštine u koju su izabrani napušte ili promijene članstvo u političkom subjektu, finansijska sredstva koja se raspoređuju u skladu sa stavom 4 ovog člana, ostaju političkom subjektu kojem je poslanik, odnosno odbornik pripadao u trenutku konstituisanja skupštine.

Organ državne uprave nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo), odnosno organ lokalne uprave nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: organ lokalne uprave) sredstva iz stava 4 ovog člana mjesečno prenosi političkom subjektu, do petog u mjesecu za prethodni mjesec.

Ministarstvo, odnosno organ lokalne uprave obustaviće uplatu sredstava iz stava 4 ovog člana političkom subjektu, ako u roku iz člana 32 ovog zakona ne podnese godišnji konsolidovani finansijski izvještaj za prethodnu godinu.

Finansiranje iz privatnih izvora

Član 11

Visina sredstava iz privatnih izvora, osim sredstava od članarine, koje politički subjekat prikuplja za redovan rad u tekućoj kalendarskoj godini može iznositi do 100% sredstava koja joj pripadaju iz budžetskih sredstava u skladu sa članom 10 stav 4 ovog zakona.

Politički subjekat koji nema pravo na budžetska sredstva može prikupljati sredstva iz privatnih izvora u visini do 10% ukupnih sredstava iz člana 10 stav 1 ovog zakona, izuzimajući sredstva od članarine.

Odluku o visini članarine za tekuću godinu, politička partija donosi najkasnije do kraja januara tekuće godine i dostavlja je Agenciji, koja je objavljuje na svojoj internet stranici najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema.

Za finansiranje političkog subjekta fizičko lice, izuzimajući sredstva od članarine, može da uplati najviše 2.000 eura, a pravno lice najviše 10.000 eura na godišnjem nivou.

Odluku o visini budžetskih sredstava iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo, odnosno organ lokalne uprave, najkasnije do 31. januara tekuće godine i objavljuje na svojoj internet stranici u roku od sedam dana od dana donošenja odluke.

III. FINANSIRANJE IZBORNE KAMPANJE ZA IZBOR POSLANIKA I ODBORNIKA

Troškovi izborne kampanje

Član 12

Troškovi izborne kampanje su troškovi koji se odnose na: predizborne skupove, reklamne spotove i reklamni materijal, medijsko predstavljanje, oglase i publikacije, istraživanja javnog mnjenja, angažovanje opunomoćenih predstavnika političkog subjekta u prošireni sastav organa za sprovođenje izbora, režijske troškove i opštu administraciju, kao i troškove prevoza u periodu izborne kampanje.

Politički subjekat je dužan da dostavi Agenciji i objavi iznos cijene i iznos eventualno ostvarenog popusta u cijeni za medijsko oglašavanje izborne kampanje.

Subjekti koji pružaju usluge medijskog oglašavanja izborne kampanje, dužni su da Agenciji dostave cjenovnik izbornog oglašavanja.

Troškovi izborne kampanje političkog subjekta ne smiju preći iznos sredstava iz čl. 13 i 16 ovog zakona.

Raspodjela budžetskih sredstava

Član 13

Budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika iz člana 12 stav 1 ovog zakona obezbjeđuju se u godini u kojoj se održavaju redovni izbori i to u iznosu od 0,25% planiranog budžeta za godinu za koju se budžet donosi.

Sredstva iz stava 1 ovog člana u visini od 20% raspodjeljuju se u jednakim iznosima političkim subjektima, u roku od osam dana od isteka roka za dostavljanje izbornih lista.

Sredstva u iznosu od 80% raspodjeljuju se političkim subjektima koji su osvojili mandate, srazmjerno broju osvojenih mandata.

Sredstva iz stava 3 ovog člana raspodjeljuju se u roku od sedam dana od dana kad politički subjekti dostave Agenciji izvještaje o sredstvima prikupljenim i utrošenim za izbornu kampanju sa propratnom dokumentacijom iz člana 32 ovog zakona.

Način prenosa budžetskih sredstava

Član 14

Sredstva iz člana 13 stav 3 ovog zakona Ministarstvo, odnosno organ lokalne uprave prenosi političkim subjektima, nakon dobijanja obavještenja od nadležne izborne komisije o broju osvojenih mandata i obavještenja Agencije o ispunjenju uslova iz člana 13 stav 4 ovog zakona.

Akt o prenosu sredstava iz stava 1 ovog člana, sa odgovarajućom dokumentacijom objavljuje se na internet stranici Ministarstva, odnosno organa lokalne uprave, u roku od sedam dana od dana njegovog donošenja.

Vanredni izbori

Član 15

U slučaju održavanja vanrednih izbora potrebna sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje se određuju i raspodjeljuju iz tekuće budžetske rezerve u skladu sa članom 13 ovog zakona.

Sredstva iz privatnih izvora

Član 16

Politički subjekat može prikupljati sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje iz privatnih izvora samo u vrijeme trajanja izborne kampanje.

Visina sredstava iz privatnih izvora, koja politički subjekat prikupi za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika ne može preći tridesetostruki iznos sredstava koja mu pripadaju u smislu člana 13 stav 2 ovog zakona.

Obaveza otvaranja posebnog žiro računa

Član 17

U svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje politički subjekat otvara poseban žiro račun kod institucije ovlašćene za poslove platnog prometa, o čemu obavještava Agenciju, i taj račun se ne može koristiti u druge svrhe.

Sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju se na račun iz stava 1 ovog člana i sva plaćanja troškova izborne kampanje politički subjekat vrši sa tog računa.

Kada dva ili više političkih subjekata podnesu zajedničku listu, sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje tih političkih subjekata uplaćuju se na račun iz stava 1 ovog člana, jednog od političkih subjekata koji je podnio zajedničku listu, kojeg ti politički subjekti sporazumno odrede, o čemu obavještavaju Agenciju.

Ako sredstva za finansiranje izborne kampanje prikupljena iz privatnih izvora pređu iznos iz člana 16 stav 2 ovog zakona, višak sredstava se prebacuje na stalni žiro račun političkog subjekta ili političkih subjekata u skladu sa međusobnim sporazumom.

Ako ukupan iznos sredstava na stalnom žiro računu političkog subjekta pređe iznos iz člana 11 st. 1 i 2 ovog zakona, vrši se povraćaj sredstava u budžet Crne Gore, odnosno budžet lokalne samouprave.

Odgovorno lice

Član 18

Politički subjekat određuje lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja (u daljem tekstu: odgovorno lice).

Potpis odgovornog lica deponuje se kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa.

Politički subjekat obavještava Agenciju i Državnu revizorsku instituciju u roku od tri dana od dana određivanja lica iz stava 1 ovog člana, kao i o svakoj promjeni koja se odnosi na status tog lica.

IV. FINANSIRANJE IZBORNE KAMPANJE KANDIDATA ZA IZBOR PREDsjedNIKA CRNE GORE

Raspodjela budžetskih sredstava

Član 19

Za pokriće dijela troškova izborne kampanje iz člana 12 stav 1 ovog zakona obezbjeđuju se sredstva u iznosu od 0,07% planiranog budžeta za godinu za koju se budžet donosi.

Sredstva iz stava 1 ovog člana raspodjeljuju se na sljedeći način:

1) 10% svim kandidatima kojima je utvrđena kandidatura, u jednakim iznosima, u roku od 10 dana od dana utvrđivanja liste kandidata;

2) 50% svim kandidatima koji osvoje više od 10% glasova, u jednakim iznosima;

3) 40% kandidatu koji osvoji najviše glasova na izborima.

Raspodjela sredstava iz stava 2 tač. 2 i 3 ovog člana izvršiće se nakon objavljivanja konačnih rezultata izbora, u roku od sedam dana od dana dostavljanja Agenciji izvještaja o sredstvima prikupljenim i utrošenim za izbornu kampanju sa propratnom dokumentacijom iz člana 34 ovog zakona.

U slučaju održavanja vanrednih izbora, potrebna sredstva za pokriće troškova izborne kampanje određuju se i raspodjeljuju u skladu sa st. 1, 2 i 3 ovog člana.

Sredstva iz privatnih izvora

Član 20

Politički subjekat može prikupljati sredstva iz privatnih izvora samo u vrijeme trajanja izborne kampanje.

Visina sredstava iz privatnih izvora koja kandidat prikupi za finansiranje izborne kampanje ne može preći ukupni iznos sredstava iz člana 19 stav 1 ovog zakona.

Ukupna vrijednost uplate i priloga fizičkog lica odnosno preduzetnika za finansiranje izborne kampanje ne može preći iznos od 2.000 eura, a ukupna vrijednost uplate i priloga pravnog lica, odnosno privrednog društva za finansiranje kampanje ne može preći 10.000 eura.

Obaveza otvaranja posebnog žiro računa

Član 21

U svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje kandidat otvara poseban žiro račun kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa i taj račun se ne može koristiti u druge svrhe.

Sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju se na račun iz stava 1 ovog člana i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše se sa tog računa.

Ako sredstva za finansiranje izborne kampanje prikupljena iz privatnih izvora pređu iznos iz člana 20 stav 2 ovog zakona vrši se povraćaj sredstava u budžet Crne Gore, odnosno budžet lokalne samoprave.

Troškovi izborne kampanje političkog subjekta ne smiju preći iznos sredstava iz čl. 19 i 20 ovog zakona.

Odgovorno lice

Član 22

Kandidat je dužan da odredi odgovorno lice za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja.

Potpis odgovornog lica deponuje se kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa.

Kandidat, odnosno podnosilac predloga kandidata, obavještava Agenciju u roku od tri dana od dana određivanja lica iz stava 1 ovog člana, kao i o svakoj promjeni koja se odnosi na status tog lica.

V. ZABRANE I OGRANIČENJA

Zabrana finansiranja

Član 23

Zabranjeno je političkim subjektima primanje materijalne, finansijske pomoći i nenovčanih priloga od: drugih država, privrednih društava i pravnih lica van teritorije Crne Gore, fizičkih lica i preduzetnika koja nemaju biračko pravo u Crnoj Gori, anonimnih darodavaca, javnih ustanova, pravnih lica i privrednih društava sa učešćem državnog kapitala, sindikata, vjerskih zajednica i organizacija, nevladinih organizacija, kazina, kladionica i drugih priređivača igara na sreću.

Politički subjekti ne mogu se zaduživati kod fizičkih lica.

Prihodi iz člana 6 ovog zakona mogu se prikupljati samo preko odgovarajućeg žiro računa.

Pravna lica, privredna društva i preduzetnici i sa njima povezana pravna i fizička lica, koji su, na osnovu ugovora sa nadležnim organima, u skladu sa zakonom, vršili poslove od javnog interesa ili su zaključili ugovor u postupku javnih nabavki, u periodu od dvije godine koji prethodi zaključivanju ugovora, za vrijeme trajanja tog poslovnog odnosa, kao i dvije godine nakon prestanka tog poslovnog odnosa, ne smiju davati priloge političkim subjektima.

Zabrana vršenja pritiska

Član 24

Zabranjeno je vršenje bilo kog oblika pritiska na pravna lica, privredna društva i fizička lica prilikom prikupljanja priloga za političkog subjekta.

Zabrana upotrebe državnih sredstava i distribucije propagandnog materijala

Član 25

Zabranjeno je korišćenje prostorija državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i organa lokalne uprave javnih preduzeća, javnih ustanova, državnih fondova i privrednih društava čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave za pripremu i realizaciju aktivnosti kampanje, ukoliko se isti uslovi ne obezbijede svim učesnicima u izbornom procesu.

Zabranjena je distribucija propagandnog materijala političkog subjekta u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama, državnim fondovima i privrednim društvima čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave.

Ograničenje upotrebe državnih sredstava

Član 26

Državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama, osim Državnoj izbornoj komisiji i opštinskim izbornim komisijama, zabranjena je mjesečna potrošnja veća od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, osim u slučajevima vanrednog stanja, u skladu sa zakonom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ukoliko se izbori održavaju u prvoj polovini godine zabranjena je mjesečna potrošnja budžetskim potrošačkim jedinicama veća od iznosa određenih mjesečnim planom potrošnje koji utvrdi Ministarstvo ili organ lokalne uprave na početku fiskalne godine.

Sve budžetske potrošačke jedinice, na državnom i lokalnom nivou, su dužne da, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora, sedmodnevno na svojoj internet stranici objavljuju analitičke kartice sa svih računa koje imaju u svom posjedu i dostavljaju ih radnom tijelu Skupštine nadležnom za poslove ekonomije, finansija i budžeta.

Zabrana otpisa dugova

Član 27

Zabranjeno je pravnim licima čiji je osnivač, djelimični ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave da, u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon izbora, vrše otpis dugova građanima, uključujući račune za utrošenu električnu energiju, vodu, kao i račune za sve vrste javnih usluga.

Korišćenje službenih automobila

Član 28

Zabranjeno je javnim funkcionerima korišćenje službenih automobila u periodu izborne kampanje, osim u slučajevima službene potrebe.

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na lica koja imaju status šticećenih ličnosti.

Svi državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, javna preduzeća, javne ustanove, državni fondovi i privredna društva čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave dužni su da, na svojoj internet stranici, objavljuju sedmodnevno sve izdate putne naloge za upravljanje službenim vozilima, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora.

Putni nalozi iz stava 3 ovog člana dostavljaju se Agenciji na nedeljnom nivou, koja ih nakon prijema odmah dostavlja nadležnom radnom tijelu Skupštine za poslove ekonomije, finansija i budžeta.

Zapošljavanje i angažovanje zaposlenih lica

Član 29

U državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i državnim fondovima, u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, mogu se izuzetno, radi obezbjeđivanja neometanog i redovnog odvijanja i funkcionisanja procesa rada tih organa, na osnovu odluke nadležnog organa ovih subjekata, zaposliti lica na određeno vrijeme, odnosno zaključiti ugovor o privremenim i povremenim poslovima, odnosno ugovor o djelu.

Organi i pravna lica iz stava 1 ovog člana dužni su da odluku iz stava 1 ovog člana dostave Agenciji u roku od tri dana od dana donošenja odluke.

Agencija je dužna da dostavljenu odluku iz stava 1 ovog člana odmah objavi na svojoj internet stranici.

Zabranjeno je angažovanje, u toku radnog vremena, na aktivnostima izborne kampanje javnim funkcionerima i zaposlenim u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i državnim fondovima.

Zabranjeno je zaposlenima iz stava 4 ovog člana prikupljanje potpisa za političke subjekte u službenim prostorijama.

Član 30

Način vršenja kontrole primjene odredaba čl. 23 do 29 ovog zakona uređuje se posebnim aktom koji donosi Agencija.

VI. FINANSIJSKO POSLOVANJE POLITIČKOG SUBJEKTA

Oporezivanje prihoda političkog subjekta

Član 31

Prihodi koje je politički subjekat stekao od članarine i priloga ne podliježu oporezivanju. Ostali prihodi koje je politički subjekat stekao oporezuju se u skladu sa zakonom.

Obaveza vođenja računovodstvene evidencije

Član 32

Politički subjekat je dužan da vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima, imovini i rashodima po porijeklu (posebno za sredstva iz javnih i privatnih izvora), visini i strukturi prihoda, imovine i rashoda, u skladu sa propisom Ministarstva.

Politički subjekat završni račun i godišnji konsolidovani finansijski izvještaj podnosi organu uprave nadležnom za vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika, Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Prilikom dostavljanja izvještaja iz stava 2 ovog člana politički subjekat je dužan da, kao prateća dokumenta, dostavi Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji finansijske izvještaje i izvještaje o imovini svih pravnih lica i privrednih društava koje je osnovala ili u kojima ima vlasnički udio.

Izvještaj iz stava 2 ovog člana dostavlja se u štampanoj i elektronskoj formi na obrascu, koji utvrdi Ministarstvo.

Agencija je dužna da dokumente iz st. 2 i 3 ovog člana objavi na svojoj internet stranici, u roku od sedam dana od dana prijema.

Unutrašnja kontrola finansijskog poslovanja

Član 33

Politički subjekat je dužan da svojim aktima uredi način vršenja unutrašnje kontrole finansijskog poslovanja.

Politički subjekat je dužan da odredi lice odgovorno za finansijsko poslovanje, propiše način ostvarivanja uvida člana subjekta u prihode i rashode subjekta i donese finansijski plan i program rada do kraja tekuće za narednu godinu.

VII. PODNOŠENJE I OBJAVLJIVANJE IZVJEŠTAJA

Podnošenje izvještaja o utrošenim sredstvima za izbornu kampanju

Član 34

Politički subjekat je dužan da sačini izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora, za izbornu kampanju i podnese Agenciji, sa pratećom dokumentacijom, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavlja se u štampanoj i elektronskoj formi na obrascu koji utvrdi Agencija.

Ako se za više izbora koji se održavaju u istom danu vodi zajednička izborna kampanja, politički subjekat dostavlja objedinjen izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava Agenciji, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora.

U izvještajima iz st. 1 i 3 ovog člana iskazuju se ukupno prikupljena sredstva, odvojeno za budžetska sredstva i sredstva iz privatnih izvora.

Politički subjekat, uz izvještaje iz st. 1 i 3 ovog člana, dostavlja i izvode iz banke koji prikazuju sve prihode i rashode sa tih računa, u periodu od njihovog otvaranja do dana podnošenja izvještaja sa dokumentacijom.

Objavljivanje izvještaja

Član 35

Agencija je dužna da izvještaje iz člana 34 ovog zakona, u roku od sedam dana od dana prijema, objavi na svojoj internet stranici.

Podnošenje izvještaja o prihodima i imovini kandidata za izbor Predsjednika Crne Gore

Član 36

Kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore je dužan da Agenciji dostavi izvještaj o prihodima i imovini, za sebe, bračnog ili vanbračnog druga i djecu ukoliko žive u istom porodičnom domaćinstvu, u roku od 15 dana od dana podnošenja kandidature.

Izvještaji iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Agencije, najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema.

Objavljivanje imena fizičkih i pravnih lica

Član 37

Politički subjekt je dužan je da petnestodnevno u toku izborne kampanje dostavlja Agenciji izvještaj o priložima pravnih i fizičkih lica.

Sadržinu izvještaja iz stava 1 ovog člana na posebnom obrascu propisuje Agencija.

Agencija je dužna da na internet stranici objavi izvještaj iz stava 1 ovog člana u roku od sedam dana od dana prijema.

VIII. NADZOR

Organi sprovođenja

Član 38

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, u okviru nadležnosti utvrđenih ovim zakonom, vrši Agencija.

Državna revizorska institucija vrši reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja političkih subjekata čiji ukupan prihod prelazi 10. 000 eura.

Postupanje i odlučivanje u slučaju povrede zakona

Član 39

Postupak u kome se odlučuje da li postoji povreda ovog zakona i izriču mjere u skladu sa ovim zakonom, pokreće Agencija.

Postupak iz stava 1 ovog člana, Agencija može pokrenuti po službenoj dužnosti, na osnovu sopstvenih saznanja ili prijave fizičkog ili pravnog lica.

Agencija će propisati način i postupak prijavljivanja i rješavanja prigovora podnijetih u toku izborne kampanje zbog sumnje u postojanje povreda ovog zakona.

O pokretanju postupka iz stava 1 ovog člana Agencija obavještava političkog subjekta.

Utvrđivanje činjenica i okolnosti

Član 40

Postupak iz člana 39 ovog zakona, vodi direktor Agencije preko lica koje ovlasti Agencija (u daljem tekstu: ovlašćeni službenik).

Ovlašćeni službenik dužan je da, po službenoj dužnosti, pribavi podatke i obavještenja o činjenicama koje su neophodne za vođenje postupka i odlučivanje, o kojima službenu evidenciju vode nadležni državni organi, organi državne uprave i lokalne uprave i lokalne samouprave, odnosno javna preduzeća, privredna društva, ustanove ili druga pravna ili fizička lica.

Organi, pravna i fizička lica iz stava 2 ovog člana dužni su da, u roku i na način koji odredi Agencija, dostave tražene podatke i obavještenja, odnosno stave na uvid traženu dokumentaciju u skladu sa zakonom.

Ukoliko organi, pravna i fizička lica iz stava 2 ovog člana ne postupe u roku i na način iz stava 3 ovog člana, dužni su da o razlozima bez odlaganja obavijeste Agenciju.

U slučaju iz stava 4 ovog člana Agencija obavještava organ koji vrši nadzor nad njihovim radom i podnosi poseban izvještaj Skupštini.

Sprovođenje nadzora u toku izborne kampanje

Član 41

U toku trajanja izborne kampanje, politički subjekti se dužni da vode i redovno ažuriraju evidencije o sredstvima primljenim iz privatnih izvora i troškovima izborne kampanje.

Politički subjekt je dužan da na zahtjev i u roku koji odredi Agencija, a ne dužem od tri dana, dostavi podatke koje su Agenciji potrebne za obavljanje poslova iz njene nadležnosti.

Agencija je dužna da, prilikom sprovođenja nadzora na osnovu dokumentacije dostavljene od strane političkih subjekata, provjeri da li iznosi utrošenih sredstava odgovaraju primljenim iznosima navedenim u finansijskim izvještajima i jesu li podaci navedeni u tim izvještajima tačni.

Primjena pravila upravnog postupka

Član 42

Na postupak utvrđivanja povrede odredaba ovog zakona shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

Mjere

Član 43

Agencija izriče mjeru upozorenja političkom subjektu ukoliko u postupku kontrole utvrdi nedostatke koji se mogu otkloniti.

Ukoliko politički subjekat ne postupi po mjeri upozorenja, do isteka roka koji je u odluci određen, Agencija podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom.

U slučaju povrede zakona iz člana 10 stav 8, člana 13 stav 4 i člana 20 stav 3 ovog zakona, Agencija donosi odluku o privremenoj obustavi prenosa budžetskih sredstava političkom subjektu do donošenja pravosnažne odluke u prekršajnom postupku.

Agencija može izreći političkom subjektu mjeru djelimičnog ili potpunog gubitka prava na budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje u slučaju kada sredstva za finansiranje izborne kampanje ne koristi u cilju finansiranja troškova izborne kampanje u skladu sa članom 10 ovog zakona, kao i u slučaju sticanja sredstava suprotno članu 21 ovog zakona.

Odluka Agencije iz stava 4 ovog člana je konačna i protiv te odluke može se pokrenuti upravni spor.

Odluku iz st. 3 i 4 ovog člana, Agencija dostavlja Ministarstvu, odnosno organu lokalne uprave.

Shodna primjena

Član 44

Sredstva prikupljena suprotno ovom zakonu oduzeće se u skladu sa Zakonom o prekršajima.

Revizija

Član 45

Državna revizorska institucija vrši reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja, na osnovu koje daje mišljenje i preporuke za otklanjanje nepravilnosti i preduzima druge mjere, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim su utvrđena prava, obaveze i način rada te institucije.

IX. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji

Član 46

Novčanom kaznom od 5. 000 eura do 20. 000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) za finansiranje političkog subjekta uplati više od 10.000 eura na godišnjem nivou (član 11 stav 4);
- 2) za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika uplati veći iznos od tridesetostrukog iznosa sredstava koja mu pripadaju u smislu članu 13 stav 2 ovog zakona (član 16 stav 2);
- 3) da prilog političkom subjektu koji je, na osnovu ugovora sa nadležnim organima, vršio poslove od javnog interesa ili zaključio ugovor u postupku javnih nabavki, u periodu od dvije godine koji prethodi zaključivanju ugovora, za vrijeme trajanja tog poslovnog odnosa, kao i dvije godine nakon prestanka tog poslovnog odnosa (član 23 stav 4);
- 4) odluku iz člana 29 stav 1 ovog zakona ne dostavi Agenciji u roku od tri dana od dana njenog donošenja (član 29 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

Član 47

Novčanom kaznom od 5. 000 eura do 20. 000 eura kazniće se za prekršaj politički subjekat, ako:

- 1) višak sredstava za finansiranje izborne kampanje, prikupljenih iz privatnih izvora, ne prebaci na stalni žiro račun političkog subjekta (član 17 stav 4);
- 2) ne izvrši povraćaj sredstava u budžet Crne Gore, odnosno budžet lokalne samouprave ukoliko ukupan iznos sredstava na stalnom žiro računu pređe iznos iz člana 16 stav 2 ovog zakon (član 17 stav 5);
- 3) ne odredi lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja (član 18 stav 1);
- 4) potpis odgovornog lica ne deponuje kod institucije ovlašćene za poslove platnog prometa (član 18 stav 2);

5) u roku od tri dana od dana određivanja lica iz člana 18 stav 1 ovog zakona, ne obavijesti Agenciju i Državnu revizorsku instituciju ili o svakoj promjeni koja se odnosi na status tog lica (član 18 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u političkom subjektu novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

Član 48

Novčanom kaznom od 10. 000 eura do 20. 000 eura kazniće se za prekršaj politički subjekat, ako:

- 1) prikupi sredstva iz privatnih izvora, osim sredstava od članarine, za redovan rad u tekućoj kalendarskoj godini u iznosu većem od 100% sredstava koja joj pripadaju iz budžetskih sredstava u skladu sa članom 10 stav 4 ovog zakona (član 11 stav 1);
- 2) prikupi sredstva iz privatnih izvora, osim sredstava od članarine, u iznosu većem od 10% ukupnih sredstava iz člana 10 stav 1 ovog zakona ukoliko nema pravo na budžetska sredstva (član 11 stav 2);
- 3) ne donose odluku o visini članarine za tekuću godinu najkasnije do kraja januara tekuće godine i istu ne dostavi Agenciji (član 11 stav 3);
- 4) u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje ne otvori poseban žiro račun kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa o čemu obavještava Agenciju (član 17 stav 1);
- 5) poseban žiro račun iz člana 17 stav 1 ovog zakona koristi u druge svrhe (član 17 stav 1);
- 6) sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje ne uplati na račun iz člana 17 stav 1 ovog zakona i sva plaćanja troškova izborne kampanje ne vrši sa tog računa (član 17 stav 2);
- 7) primi materijalnu i finansijsku pomoć i nenovčane priloge od: drugih država, privrednih društava i pravnih lica van teritorije Crne Gore, fizičkih lica i preduzetnika koja nemaju biračko pravo u Crnoj Gori, anonimnih darodavaca, javnih ustanova, pravnih lica i privrednih društava sa učešćem državnog kapitala, sindikata, vjerskih zajednica i organizacija, nevladinih organizacija, kazina, kladionica ili drugih priređivača igara na sreću (član 23 stav 1);
- 8) prihode iz člana 6 ovog zakona ne prikuplja preko odgovarajućeg žiro računa (član 23 stav 3);
- 9) vrši pritisak na pravna lica, privredna društva i fizička lica prilikom prikupljanja priloga za političku partiju (član 24);
- 10) ne vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima, imovini i rashodima po porijeklu, visini i strukturi prihoda i rashoda (član 32 stav 1);
- 11) ne podnese godišnji konsolidovani finansijski izvještaj organu uprave nadležnom za vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika i Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu (član 32 stav 2);
- 12) u roku od 30 dana od dana održavanja izbora ne podnese Agenciji izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora, za izbornu kampanju (član 34 stav 1);
- 13) izvještaj iz člana 34 stav 1 ovog zakona ne dostavi u štampanoj i elektronskoj formi (član 34 stav 2);
- 14) uz izvještaje iz člana 34 st. 1 i 3 ovog zakona ne dostavi izvode iz banke koji prikazuju sve prihode i rashode sa tih računa u periodu od njihovog otvaranja do dana podnošenja izvještaja sa dokumentacijom (član 34 stav 5);
- 15) petnaestodnevno u toku izborne kampanje ne dostavlja Agenciji izvještaj o prilogima pravnih i fizičkih lica (član 37 stav 1);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u političkom subjektu novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

Član 49

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice Agencije, ako:

- 1) najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema odluke o visini članarine političke partije za tekuću godinu ne objavi istu na svojoj internet stranici (član 11 stav 3);
- 2) u roku od sedam dana od dana prijema ne objavi na svojoj internet stranici sva dokumenta iz člana 32 st. 2 i 3 ovog zakona (član 32 stav 5);
- 3) ne objavi na svojoj internet stranici izvještaje iz člana 34 ovog zakona, u roku od sedam dana od dana prijema (član 35);
- 4) ne objavi na svojoj internet stranici izvještaje iz člana 36 stav 1 ovog zakona, najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema (član 36 stav 2);
- 5) ne objavi izvještaj iz člana 37 stav 1 ovog zakona na internet stranici u roku od sedam dana od dana prijema (član 37 stav 3).

Član 50

Novčanom kaznom od 200 eura do 2. 000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u Ministarstvu ili organu lokalne uprave, ako:

- 1) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u Skupštini u skladu sa članom 10 stav 1 ovog zakona;
- 2) ne obezbijedi sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u skupštini opštine, u skladu sa članu 10 stav 2 ovog zakona;
- 3) ne obezbijedi sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u skupštini opštine u skladu sa članom 10 stav 3 ovog zakona;
- 4) ne prenese sredstva iz člana 10 stav 4 ovog zakona političkim subjektima mjesečno do petog u mjesecu za prethodni mjesec (član 10 stav 7);
- 5) ne obustavi uplatu sredstava iz člana 10 stav 8 ovog zakona političkom subjektu, ako u predviđenom roku iz člana 32 ovog zakona ne podnese godišnji konsolidovani finansijski izvještaj za prethodnu godinu (član 10 stav 8);
- 6) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika u skladu sa članom 12 stav 1 ovog zakona (član 13 stav 1);
- 7) sredstva iz člana 13 stav 1 ovog zakona u visini od 20% ne raspodijeli u jednakim iznosima političkim subjektima, u roku od osam dana od isteka roka za dostavljanje izbornih lista (član 13 stav 2);
- 8) sredstva u iznosu od 80% ne raspodijeli političkim subjektima srazmjerno broju osvojenih mandata (član 13 stav 3);
- 9) sredstva iz člana 13 stav 3 ovog zakona ne raspodijeli u roku od sedam dana od dana kad politički subjekti dostave Agenciji izvještaje o sredstvima prikupljenim i utrošenim za izbornu kampanju sa propratnom dokumentacijom iz člana 32 ovog zakona (član 13 stav 4);
- 10) sredstva iz člana 13 stav 3 ovog zakona ne prenese političkim subjektima, nakon dobijanja obavještenja od nadležne izborne komisije o broju osvojenih mandata i obavještenja Agencije o ispunjenju uslova iz člana 13 stav 4 ovog zakona (član 14);
- 11) akt o prenosu sredstava iz člana 14 stav 1 ovog zakona sa odgovarajućom dokumentacijom ne objavi na internet stranici u roku od sedam dana od dana njegovog donošenja (član 14 stav 2);
- 12) odluku iz člana 29 stav 1 ovog zakona ne dostavi Agenciji u roku od tri dana od dana njenog donošenja (član 29 stav 2).

Član 51

Novčanom kaznom od 1.000 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore, ako:

- 1) ne sačini izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora, za izbornu kampanju i ne podnese ga Agenciji, sa pratećom dokumentacijom, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora (član 34 stav 1);
- 2) ne dostavi uz izvještaje iz člana 34 st. 1 i 3 ovog zakona izvode iz banke koji prikazuju sve prihode i rashode sa tih računa, u periodu od njihovog otvaranja do dana podnošenja izvještaja sa dokumentacijom (član 34 stav 5);
- 3) ne dostavi Agenciji izvještaj o prihodima i imovini, za sebe, bračnog ili vanbračnog druga i djecu ukoliko žive u istom porodičnom domaćinstvu, u roku od 15 dana od dana podnošenja kandidature (član 36 stav 1).

Član 52

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:

- 1) za finansiranje političkog subjekta, izuzimajući sredstva od članarine, uplati više od 2.000 eura na godišnjem nivou (član 11 stav 4);
- 2) za finansiranje izborne kampanje izvrši uplatu ili prilog u vrijednosti većoj od 2.000 eura (član 20 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 tačka 2 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 4.000 eura.

Zastarjelost pokretanja prekršajnog postupka

Član 53

Prekršajni postupak ne može se pokrenuti ako proteknu dvije godine od dana kad je prekršaj izvršen.

Zastarjelost prekršajnog gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne četiri godine od dana kad je prekršaj izvršen.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti za sprovođenje zakona

Član 54

Podzakonska akta za sprovođenje ovog zakona, Državna izborna komisija i Ministarstvo donijeće u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o finansiranju političkih partija ("Službeni list CG", br. 42/11, 60/11, 1/12 i 10/14).

Usaglašavanje opštih akata

Član 55

Političke partije su dužne da usaglaise svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odgovornost za prekršaje

Član 56

Za nadzor nad sprovođenjem zakona i prekršaje iz člana 49 ovog zakona, do početka rada Agencije, odgovorna je Državna izborna komisija.

Preuzimanje poslova

Član 57

Do početka rada Agencije, poslove iz nadležnosti Agencije propisane ovim zakonom, obavljaće Državna izborna komisija.

Danom početka rada Agencije, Agencija će preuzeti svu dokumentaciju Državne izborne komisije koja se odnosi na finansiranje političkih subjekata.

Agencija će uskladiti podzakonska akta za sprovođenje ovog zakona u roku od 60 dana od dana početka rada.

Prestanak važenja zakona

Član 58

Danom primjene ovog zakona prestaju da važe Zakon o finansiranju političkih partija ("Službeni list CG", br. 42/11, 60/11, 1/12 i 10/14) i Zakon o finansiranju kampanje za izbor predsjednika Crne Gore, gradonačelnika i predsjednika opštine ("Službeni list CG", broj 8/09).

Stupanje na snagu i primjena

Član 59

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. januara 2015. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja sadržan je u odredbi člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Postojećim Zakonom o finansiranju političkih partija ("Sl. list CG", br. 42/11, 60/11, 1/12 i 10/14), kao i podzakonskim aktima donijetim na osnovu Zakona, uređen je način sticanja i obezbjeđivanja finansijskih sredstava za redovan rad i izbornu kampanju političkih partija, dok je Zakonom o finansiranju kampanje za izbor predsjednika Crne Gore, gradonačelnika i predsjednika opštine ("Sl. list CG", broj 8/09) način sticanja i obezbjeđivanja finansijskih sredstava za izbornu kampanju i način kontrole finansiranja kandidata za izbor Predsjednika Crne Gore, u cilju ostvarivanja zakonitosti i javnosti njihovog finansiranja.

Predlogom pet poslanika u Skupštini Crne Gore pred Ustavnim sudom Crne Gore pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti određenih odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih partija iz februara ove godine i, s tim u vezi, Ustavni sud Crne Gore, na sjednici od 30. maja 2014. godine, donio je odluku kojom se utvrđuje da većina odredbi nije u saglasnosti sa Ustavom Crne Gore i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, kao i da prestaju da važe danom objavljivanja odluke.

Prepoznajući značaj ovog zakona i, prije svega, cijeneći ocjene i preporuke za unaprijeđenje u oblasti finansiranja političkih subjekata upućenih od strane relevantnih međunarodnih i domaćih institucija, pristupilo se izradi novog zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. Ovim zakonom obuhvaćeni su dosadašnji zakoni kojima je regulisano finansiranje političkih partija i finansiranje kampanje za izbor predsjednika Crne Gore. Samim tim, ovaj zakon tretira političke subjekte sveobuhvatno, a ne samo političke partije. Takođe, otklanjaju se dosadašnje nejasnoće nastale u primjeni važećeg zakona, koje su se odnosile na koalicije i grupe birača.

Prilikom izrade teksta ovog zakona, posebna pažnja je posvećena ispunjavanju preporuka koje su Crnoj Gori upućene od strane relevantnih međunarodnih institucija. Tako je, kad su u pitanju četiri preostale djelimično ispunjene preporuke GRECO-a, propisana ograničenja i zabrane za korišćenje državnih resursa za predizborne kampanje, jasno utvrđena ovlašćenja Državne revizorske institucije i Državne izborne komisije u vršenju nadzora nad sprovođenjem zakona, definisana istražna ovlašćenja nadležnih organa, kao i unaprijeđen sistem sankcija i pokrivena sva moguća kršenja zakona. Takođe, posebno se vodilo računa o Preporukama Državne revizorske institucije upućene uz izvještaje o obavljenoj reviziji godišnjih računa političkih partija i izbornih kampanja. One se prije svega, odnose na propisivanje obaveze usvajanja odredbe o vođenju računovodstvene evidencije političkih partija (u cilju jednoobraznog vođenja), uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola rada političkih subjekata, preciznog utvrđivanja pitanja zajmova i zaduživanja i dr.

Ovaj zakon bi trebalo da kroz niz novih odredbi doprinese većoj transparentnosti i kontroli finansiranja političkih subjekata i predizbornih kampanja. Istovremeno, primjenom ovog zakona će biti ispunjene i mjere i indikatori iz Akcionog plana za poglavlje 23- Pravosuđe i temeljna prava u dijelu transparentnosti finansiranja političkih partija.

Takođe, ovim zakonom će biti riješeno i pitanje institucionalnog okvira, odnosno obezbjeđivanja efikasne konrole (monitoringa) nad finansiranjem političkih subjekata i izbornih kampanja. Naime, zaključcima Vlade, i mjerom 2.1.1.1 -2.1.1.4 iz Akcionog plana za poglavlje 23 predviđeno je usvajanje Zakona o sprječavanju korupcije i uspostavljanje Agencije za sprječavanje korupcije, kao nezavisnog profesionalnog antikorupcijskog tijela, koje će početi sa radom 1. januara 2016. godine. Shodno odredbama propisanih ovim zakonom, do početka rada Agencije, poslove iz nadležnosti Agencije propisane ovim zakonom obavljaće Državna izborna komisija.

III. USKLAĐENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Ovim zakonom, nije vršeno usklađivanje sa direktivama i regulativama Evropske unije i međunarodnim ugovorima, budući da u ovoj oblasti nema obaveze usklađivanja. Međutim, uzeti su u obzir standardi iz Preporuke Savjeta Evrope Rec (2003)4 o zajedničkim pravilima protiv korupcije u finansiranju političkih partija i predizbornih kampanja

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

U cilju jačanja povjerenja građana u izborni proces i unaprijeđenja transparentnosti finansiranja političkih subjekata i izborne kampanje, ovim zakonom se uređuju način sticanja i obezbjeđivanja finansijskih sredstava za redovan rad i izbornu kampanju političkih subjekata, nadzor, odnosno revizija finansiranja i finansijskog poslovanja političkog subjekta u cilju ostvarivanja zakonitosti i javnosti njihovog poslovanja.

Ovim zakonom uređuje se način rada Agencije za sprječavanje korupcije, odnosno Državne izborne komisije i Državne revizorske institucije, postupak nadzora, kontrole, revizije i odlučivanja u slučaju povrede ovog zakona.

Zakon je sistematizovan kroz deset poglavlja: Osnovne odredbe; Finansiranje rada političkih subjekata; Finansiranje izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika; Finansiranje izborne kampanje kandidata za izbor predsjednika Crne Gore; Zabrane i ograničenja; Finansijsko poslovanje političkog subjekta, podnošenje i objavljivanje izvještaja; Nadzor; Kaznene odredbe i Prelazne i završne odredbe. Sva navedena poglavlja predstavljaju tematski i funkcionalno zaokružene cjeline koje određuju posebne oblasti u zakonu.

1. Osnovne odredbe

Osnovne odredbe obuhvataju predmet uređenja, obveznike primjene zakona, izvore finansiranja, definisanje javnih i privatnih izvora finansiranja, korišćenje budžetskih sredstava, prava na budžetska sredstava i korišćenje sredstava iz privatnih izvora. Predmet Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja je način sticanja i obezbjeđivanja finansijskih sredstava za redovan rad i izbornu kampanju političkih subjekata.

Tako, u smislu ovog zakona, politički subjekti su: političke partije, koalicije, grupe birača i kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore, dok je izborna kampanja definisana kao skup aktivnosti političkog subjekta od dana raspisivanja izbora do dana proglašenja konačnih rezultata izbora. Politički subjekti sredstva za redovan rad i izbornu kampanju mogu sticati iz javnih i privatnih izvora, s tim što javni izvori predstavljaju sredstva koja se izdvajaju iz budžeta Crne Gore i budžeta lokalne samouprave, dok su privatni izvori: članarine, prilazi, prihodi od djelovanja političkih partija, prihodi od imovine, legati i zaduživanje kod banaka i drugih finansijskih institucija u Crnoj Gori. Novina je definisanje zaduživanja političkih

subjekata kod banaka i drugih finansijskih institucija u Crnoj Gori kao mogućnost sticanja sredstava iz privatnih izvora.

Takođe, pravo na budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata ima politički subjekat koji učestvuje na izborima i osvoji najmanje jedan poslanički, odnosno odbornički mandat, dok pravo na budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika, kao i izbor Predsjednika Crne Gore ima podnosilac potvrđene i proglašene izborne liste, odnosno kandidature za izbor predsjednika Crne Gore. Ovim zakonom je propisano da kontrolu finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja vrši Agencija za sprječavanje korupcije.

2. Finansiranje rada političkih subjekata

Nadalje odredbama ovog zakona definisani su javni i privatni izvori finansiranja redovnog rada političkih subjekata. Budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u Skupštini Crne Gore iznose 0,4% planiranih budžetskih sredstava, umanjениh za sredstva kapitalnog budžeta i budžeta državnih fondova. Budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u skupštini opštine, Glavnog grada i Prijestonice iznose 0,8% planiranih budžetskih sredstava, umanjениh za sredstva kapitalnog budžeta, dok za opštine čiji je budžet manji od pet miliona eura, ta budžetska sredstva iznose od 0,8% do 2,4% planiranih budžetskih sredstava, umanjениh za sredstva kapitalnog budžeta, za godinu za koju se budžet opštine donosi. Ova sredstva se u visini od 20% raspodjeljuju u jednakim iznosima političkim subjektima u Skupštini, odnosno skupštinama opština, a ostalih 80% sredstava, srazmjerno ukupnom broju poslaničkih, odnosno odborničkih mandata koja imaju u trenutku raspodjele. Organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno organ lokalne uprave nadležan za poslove finansija ta sredstva mjesečno prenosi političkom subjektu, do petog u mjesecu za prethodni mjesec. Ukoliko je politički subjekt na izborima nastupao kao koalicija, odnosno grupa birača, sredstva se raspodjeljuju u skladu sa sporazumom, odnosno aktom o obrazovanju tih političkih subjekata.

Kada je u pitanju finansiranje iz privatnih izvora, visina sredstava, osim sredstava od članarine, koje politički subjekat prikuplja za redovan rad u tekućoj kalendarskoj godini može iznositi do 100% budžetskih sredstava koje pripadaju tom subjektu, dok politički subjekat koji nema pravo na budžetska sredstva može prikupljati sredstva iz privatnih izvora u visini do 10% od ukupnog iznosa od 0,4% planiranih budžetskih sredstava, umanjениh za sredstva kapitalnog budžeta i budžeta državnih fondova, izuzimajući sredstva od članarine. Odluku o visini budžetskih sredstava koja pripadaju pojedinom subjektu donosi Ministarstvo finansija, odnosno organ lokalne uprave, najkasnije do 31. januara tekuće godine i objavljuje na svojoj internet stranici.

Odluku o visini članarine za tekuću godinu, politički subjekat donosi najkasnije do kraja januara tekuće godine, dok kad su u pitanju prilozi, fizičko lice može da uplati najviše 2.000 eura, a pravno lice najviše 10.000 eura na godišnjem nivou.

3. Finansiranje izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika

Ovim poglavljem je definisano da troškovi izborne kampanje, u smislu ovog zakona, su troškovi koji se odnose na: predizborne skupove, reklamne spotove i reklamni materijal, medijsko predstavljanje, oglase i publikacije, istraživanja javnog mnjenja, angažovanje opunomoćenih predstavnika političkog subjekta u prošireni sastav organa za sprovođenje izbora, režijske troškove i opštu administraciju, kao i troškove prevoza u periodu izborne kampanje, dok troškovi izborne kampanje političkog subjekta ne smiju preći iznos sredstava koje subjektu pripadaju iz budžetskih sredstava i iz sredstava iz privatnih izvora za finansiranje troškova izborne kampanje.

Budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika obezbjeđuju se u godini u kojoj se održavaju redovni izbori i to u iznosu od 0,25% planiranog budžeta za godinu za koju se budžet donosi. Od tog iznosa, 20% se raspodjeljuje u jednakim iznosima političkim subjektima, u roku od osam dana od isteka roka za dostavljanje izbornih lista, dok se 80% raspodjeljuje se političkom subjektu koji je osvojio mandate, srazmjerno broju osvojenih mandata. Visina sredstava iz privatnih izvora, koji politički subjekti mogu da prikupe za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika ne može preći tridesetostruki iznos sredstava koja mu pripadaju u skladu sa ovim zakonom. Politički subjekat može prikupljati sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje iz privatnih izvora samo u vrijeme trajanja izborne kampanje.

Takođe, propisuje se obaveza političkom subjektu da otvori poseban žiro račun, kao i da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju se na taj račun i vrše sva plaćanja troškova izborne kampanje sa tog računa. U slučaju kada dva ili više politička subjekta predlože zajedničku listu, sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju se na račun, koji je za finansiranje izborne kampanje dužan otvoriti jedan od političkih subjekta koji je podnio zajedničku listu, što se uređuje međusobnim sporazumom koji se dostavlja Agenciji.

Takođe, politički subjekat određuje lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja, kao i da potpis odgovornog lica deponuje kod institucije ovlašćene za poslove platnog prometa.

4. Finansiranje izborne kampanje kandidata za izbor predsjednika Crne Gore

Za pokriće dijela troškova izborne kampanje kandidata za izbor predsjednika Crne Gore obezbjeđuju se sredstva u iznosu od 0,07% planiranog budžeta za godinu za koju se budžet donosi i raspodjeljuju se na način što se 10% raspodjeljuje svim kandidatima kojima je utvrđena kandidatura, u jednakim iznosima, 50% svim kandidatima koji osvoje više od 10% glasova, u jednakim iznosima a 40% kandidatu koji osvoji najviše glasova na izborima. Raspodjela ovih sredstva vrši se nakon objavljivanja konačnih rezultata izbora, u roku od sedam dana od dana dostavljanja Agenciji izvještaja o sredstvima prikupljenim i utrošenim za izbornu kampanju sa propratnom dokumentacijom.

Visina sredstava iz privatnih izvora koja kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore prikupi za finansiranje izborne kampanje ne može preći ukupni iznos sredstava predviđenih za finansiranje kampanje iz javnih izvora, dok se ona mogu prikupljati samo u vrijeme trajanja izborne kampanje. Takođe, u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje kandidat za izbor predsjednika Crne Gore otvara poseban žiro račun kod institucije ovlašćene za poslove platnog prometa i taj račun se ne može koristiti u druge svrhe. Sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju se i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše se sa tog računa.

Isto tako, propisano je da troškovi izborne kampanje ne smiju preći iznos sredstava koji kandidatu pripadaju iz privatnih i javnih izvora.

Kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore je dužan da odredi lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja, kao i da njegov potpis deponuje kod institucije ovlašćene za poslove platnog prometa.

5. Zabrane i ograničenja

Ovim zakonom je definisano više zabrana i ograničenja tokom izbornih kampanja. Tako je utvrđena zabrana finansiranja političkim subjektima primanje materijalne, finansijske pomoći i nenovčanih priloga od: drugih država, privrednih društava i pravnih lica van teritorije Crne Gore, fizičkih lica i preduzetnika koja nemaju biračko pravo u Crnoj Gori,

anonimnih darodavaca, javnih ustanova, pravnih lica i privrednih društava sa učešćem državnog kapitala, sindikata, vjerskih zajednica i organizacija, nevladinih organizacija, kazina, kladionica i drugih priređivača igara na sreću. Takođe, politički subjekti se ne mogu zaduživati kod fizičkih lica, dok je pravnim licima, privrednim društvima i preduzetnicima i sa njima povezanim pravnim i fizičkim licima, koji su, na osnovu ugovora sa nadležnim organima, u skladu sa zakonom, vršili poslove od javnog interesa ili su zaključili ugovor u postupku javnih nabavki, u periodu od dvije godine koji prethodi zaključivanju ugovora, za vrijeme trajanja tog poslovnog odnosa, kao i dvije godine nakon prestanka tog poslovnog odnosa zabranjeno da daju priloge političkim subjektima.

Takođe, propisana je zabrana bilo kog oblika pritiska na pravna lica, privredna društva i fizička lica prilikom prikupljanja priloga za političkog subjekta, kao i zabrana distribucije propagandnog materijala političkog subjekta u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama, državnim fondovima i privrednim društvima čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave, kao i korišćenje njihovih prostorija za pripremu i realizaciju aktivnosti kampanje, ukoliko se isti uslovi ne obezbijede svim učesnicima u izbornom procesu.

Nadalje, propisano je ograničenje upotrebe državnih sredstava na način što se državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama, osim Agenciji i Državnoj izbornoj komisiji i opštinskim izbornim komisijama, zabranjena mjesečna potrošnja veća od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora. Ukoliko se izbori održavaju u prvoj polovini godine zabranjena je mjesečna potrošnja budžetskim potrošačkim jedinicama veća od iznosa određenih mjesečnim planom potrošnje koji utvrdi Ministarstvo finansija ili organ lokalne uprave na početku fiskalne godine. Takođe, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora sve budžetske potrošačke jedinice, na državnom i lokalnom nivou, su dužne da sedmodnevno, na svojoj internet stranici objavljuju analitičke kartice sa svih računa koje ima u svom posjedu i dostavljaju ih radnom tijelu Skupštine nadležnom za poslove ekonomije, finansija i budžeta.

Zabrana vršenja otpisa dugova je definisana na način što je u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora pravnim licima čiji je osnivač, djelimični ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave zabranjeno da vrše oprost dugova građanima, uključujući i račune za utrošenu električnu energiju, račune za utrošenu vodu i ostale račune za sve vrste javnih usluga.

Takođe, zabranjeno je javnim funkcionerima korišćenje službenih automobila u periodu izborne kampanje, osim u slučajevima službene potrebe. Zabrana se ne odnosi na lica koja imaju status šticećenih ličnosti. Takođe, svi državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, javna preduzeća, javne ustanove, državni fondovi i privredna društva čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave dužni su da sedmodnevno od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, na svojoj internet stranici, objavljuju sve izdate putne naloge za upravljanje službenim vozilima.

Državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, javna preduzeća, javne ustanove, državni fondovi radi obezbjeđivanja neometanog i redovnog odvijanja i funkcionisanja procesa rada mogu na osnovu odluke nadležnog organa tih subjekata zaposliti lica na određeno vrijeme kao i zaključiti ugovor o privremenim i

povremenim poslovima, odnosno ugovor o djelu, s tim što su dužni da odluku dostave u propisanom roku Agenciji, koja je dužna da je odmah objavi na svojoj internet stranici.

Takođe, zabranjeno je angažovanje, u toku radnog vremena, na aktivnostima izborne kampanje javnim funkcionerima i zaposlenim u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i državnim fondovima, kao i prikupljanje potpisa za političke subjekte u službenim prostorijama.

Propisano je, takođe, da će Agencija posebnim aktom urediti načine vršenja kontrole primjene odredbi iz poglavlja Zabrane i ograničenja ovog zakona.

6. Finasijsko poslovanje političkog subjekta

U poglavlju koje se odnosi na Finasijsko poslovanje političkog subjekta definisano je da prihodi koje politički subjekat stekne podliježu oporezivanju, osim članarine i priloga. Politički subjekti su dužni da vode računovodstvenu evidenciju o prihodima, imovini i rashodima, po porijeklu visini i strukturi u skladu sa propisom Ministarstva finansija. Politički subjekat je dužan da završni račun i godišnji konsolidovani finasijski izvještaj podnese organu uprave nadležnom organu za vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika, Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji, najkasnije do 31. marta tekuće za predhodnu godinu, zajedno sa finasijskim izvještajima i izvještajima o imovini svih pravnih lica i privrednih društava koje je osnovala ili u kojima ima vlasnički udio.

U skladu sa navedenim, politički subjekat je dužan da svojim aktima uredi način vršenja unutrašnje kontrole finasijskog poslovanja i da odredi lice odgovorno za finasijsko poslovanje, propiše način ostvarivanja uvida člana subjekta u prihode i rashode subjekta, kao i donese finasijski plan i program rada do kraja tekuće za narednu godinu.

7. Podnošenje i objavljivanje izvještaja

U ovom poglavlju je definisana obaveza političkog subjekta da sačini i izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava, iz javnih i privatnih izvora, za izbornu kampanju podnese Agenciji u štampanoj i elektronskoj formi na obrascu koji Agencija utvrdi, sa pratećom dokumentacijom, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora. U tim izvještajima iskazuju se ukupno prikupljena sredstva, odvojeno za budžetska sredstva i sredstva iz privatnih izvora. Politički subjekat, dostavlja i izvode iz banke koji prikazuju sve prihode i rashode sa tih računa, u periodu od njihovog otvaranja do dana podnošenja izvještaja sa dokumentacijom. Agencija je dužna da izvještaje objavi na svojoj internet stranici, u roku od sedam dana od dana prijema.

Kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore je dužan da Agenciji dostavi izvještaj o prihodima i imovini, za sebe, bračnog ili vanbračnog druga i djecu ukoliko žive u istom porodičnom domaćinstvu, u roku od 15 dana od dana podnošenja kandidature.

Politički subjekt je dužan da petnestodnevno u toku izborne kampanje dostavlja Agenciji izvještaj o priložima pravnih i fizičkih lica na posebnom obrascu koji propisuje Agencija.

8. Nadzor

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, u okviru nadležnosti utvrđenih ovim zakonom, vrši Agencija. Državna revizorska institucija vrši reviziju godišnjih konsolidovanih finasijskih izvještaja političkih subjekata čiji ukupan prihod prelazi 10.000 eura.

Postupak u kome se odlučuje da li postoji povreda ovog zakona i izriču mjere u skladu sa ovim zakonom, pokreće Agencija, po službenoj dužnosti, na osnovu sopstvenih saznanja ili prijave fizičkog ili pravnog lica. Agencija propisuje način i postupak prijavljivanja i rješavanja prigovora podnijetih u toku izborne kampanje zbog sumnje u postojanje povreda ovog zakona, dok o pokretanju postupka obavještava političkog subjekta.

Naime, propisano je da postupak pred Agencijom vodi direktor Agencije preko lica koje ovlasti Agencija, koje je dužno da, po službenoj dužnosti, pribavi podatke i obavještenja o činjenicama koje su neophodne za vođenje postupka i odlučivanje, o kojima službenu evidenciju vode nadležni državni organi, organi državne uprave i lokalne uprave i lokalne samouprave, odnosno javna preduzeća, privredna društva, ustanove ili druga pravna ili fizička lica, koja su dužna da, u roku i na način koji odredi Agencija, dostave tražene podatke i obavještenja, odnosno stave na uvid traženu dokumentaciju u skladu sa zakonom.

Takođe, propisuje se da u, u toku trajanja izborne kampanje, politički subjekti dužni voditi i redovno ažurirati evidencije o sredstvima primljenim iz privatnih izvora i troškovima izborne kampanje, kao i da su dužni da na zahtjev i u roku koji odredi Agencija, a ne dužem od tri dana, dostave podatke koje su potrebne za obavljanje poslova iz njene nadležnosti. Agencija je dužna da, prilikom sprovođenja nadzora na osnovu dokumentacije dostavljene od strane političkih subjekata, provjeri da li iznosi utrošenih sredstava odgovaraju primljenim iznosima navedenim u finansijskim izvještajima i jesu li podaci navedeni u tim izvještajima tačni.

Agencija izriče mjeru upozorenja političkom subjektu ukoliko u postupku kontrole utvrdi nedostatke koji se mogu otkloniti. Ukoliko politički subjekat ne postupi po mjeri upozorenja, do isteka roka koji je u odluci određen, Agencija podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom. Za pojedinačne slučajeve povrede ovog zakona, Agencija donosi odluku o privremenoj obustavi prenosa sredstava iz javnih izvora političkom subjektu do donošenja pravosnažne odluke u prekršajnom postupku, dok može izreći i mjeru djelimičnog ili potpunog gubitka prava na budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje u slučaju kada sredstva za finansiranje izborne kampanje ne koristi u cilju finansiranja troškova izborne kampanje.

Sredstva prikupljena suprotno ovom zakonu oduzeće se u skladu sa Zakonom o prekršajima.

Državna revizorska institucija vrši reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja, na osnovu koje daje mišljenje i preporuke za otklanjanje nepravilnosti i preduzima druge mjere, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim su utvrđena prava, obaveze i način rada te institucije.

9. Kaznene odredbe

Kaznenim odredbama definišu se prekršaji i novčane kazne za fizičko i pravno lice, politički subjekat, odgovorno lice Agencije i odgovorno lice u organu državne uprave ili organu lokalne uprave, kao i za kandidata za izbor Predsjednika Crne Gore.

10. Prelazne i završne odredbe

Ovim odredbama definisano je preuzimanje poslova Agencije za sprječavanje korupcije od Državne izborne komisije. Naime, do početka rada Agencije (1. januar 2016. g), poslove iz nadležnosti Agencije propisane ovim zakonom, obavljaće Državna izborna komisija.

Takođe, ovim odredbama određeno je stupanje na snagu ovog Zakona, čime prestaje da važi Zakon o finansiranju političkih partija ("Sl. list CG", br. 42/11, 60/11, 1/12 i 10/14) i Zakon o finansiranju kampanje za izbor predsjednika Crne Gore, gradonačelnika i predsjednika opštine ("Sl. list CG", broj 8/09).

Propisano je da zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. januara 2015. godine.

V. SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona, obezbijedena su sredstva u Budžetu Crne Gore.